

№51 მაისი - ივნისი 2020 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

საღიძორო მთვარე

რა ხდება ჩვენს ირგვლივ?!...

„მარხვა“

ყურანი - უდიდესი სასწაული

ფითრის მნიშვნელობა

„გლოცავთ ძარხვის თვეს“

წიწიფეფათჲ

ძვირფასო მკითხველნო! მოგესალმებით, მონყალე და მწყალობელი უზენაესი ალლაჰის სახელით! უზენაესმა ალლაჰმა წყალობა და ბარაქა არ მოგაკლოთ. უპირველეს ყოვლისა, უსაზღვრო ქება-დიდება სამყაროს გამჩენ უზენაეს ალლაჰს, რომ კიდევ ერთხელ მოგვცა საშუალება, ამ წლის მარხვის თვეს - რამადანს მოვსწრებოდით და მის წინაშე ეს თვე ღვთისმსახურებაში გაგვეტარებინა. გულითადად მოგილოცავთ მადლმოსილებით აღსავსე, უძვირფასესი რამადანის მთვარის დადგომას, გისურვებთ რწმენის სიმტკიცეს, სულიერ სიმშვიდეს, ჰალალი სარჩოს მოპოვებას, მოთმინებას და უზენაესი ალლაჰის კმაყოფილების დამსახურებას. სწორედ რამაზნის მთვარეში დაიწყო მუჰამმედ შუამავალზე ს.ა.ვ უსაზღვრო ცოდნისა და დაუსრულებელი წყალობის მქონე უძვირფასესი წიგნის, ყურანის ზეგარდმოვლენა, რაც 23 წლის განმავლობაში გრძელდებოდა. წმინდა ყურანის მოვლინებამ კაცობრიობა იხსნა უვიცობისაგან, განადგურებისაგან და გამოიყვანა სიბნელიდან სინათლეში, ასევე კაცობრიობას უჩვენა სწორი და ჭეშმარიტი ცხოვრების გზა, რომლითაც შეიძლება ადამიანმა მოიპოვოს ამქვეყნიური ბედნიერება და საიქიო ხსნა. სურა „ჰადიდის“ მე-9 აიათში ნაბრძანებია:

„იგია, რომელიც ავლენს თავის მსახურზე ცხად აიათებს, რათა გამოგიყვანოთ სიბნელიდან სინათლეში. უეჭველად, ალლაჰი ღმობიერი და მწყალობელია თქვენ მიმართ.“

როგორც ვიცით, რამადანის თვე იმითაც გამოირჩევა სხვა თვეებისგან, რომ ამ თვეშია ყადირის ღამე, რომელიც ათას თვეზე უფრო ხაირიანია. წმინდა ყურანის ზეგარდმოვლენაც სწორედ ამ ღამეს დაიწყო. უზენაესი ალლაჰი სურა ყადირის მე-3 აიათში შემდეგს ბრძანებს:

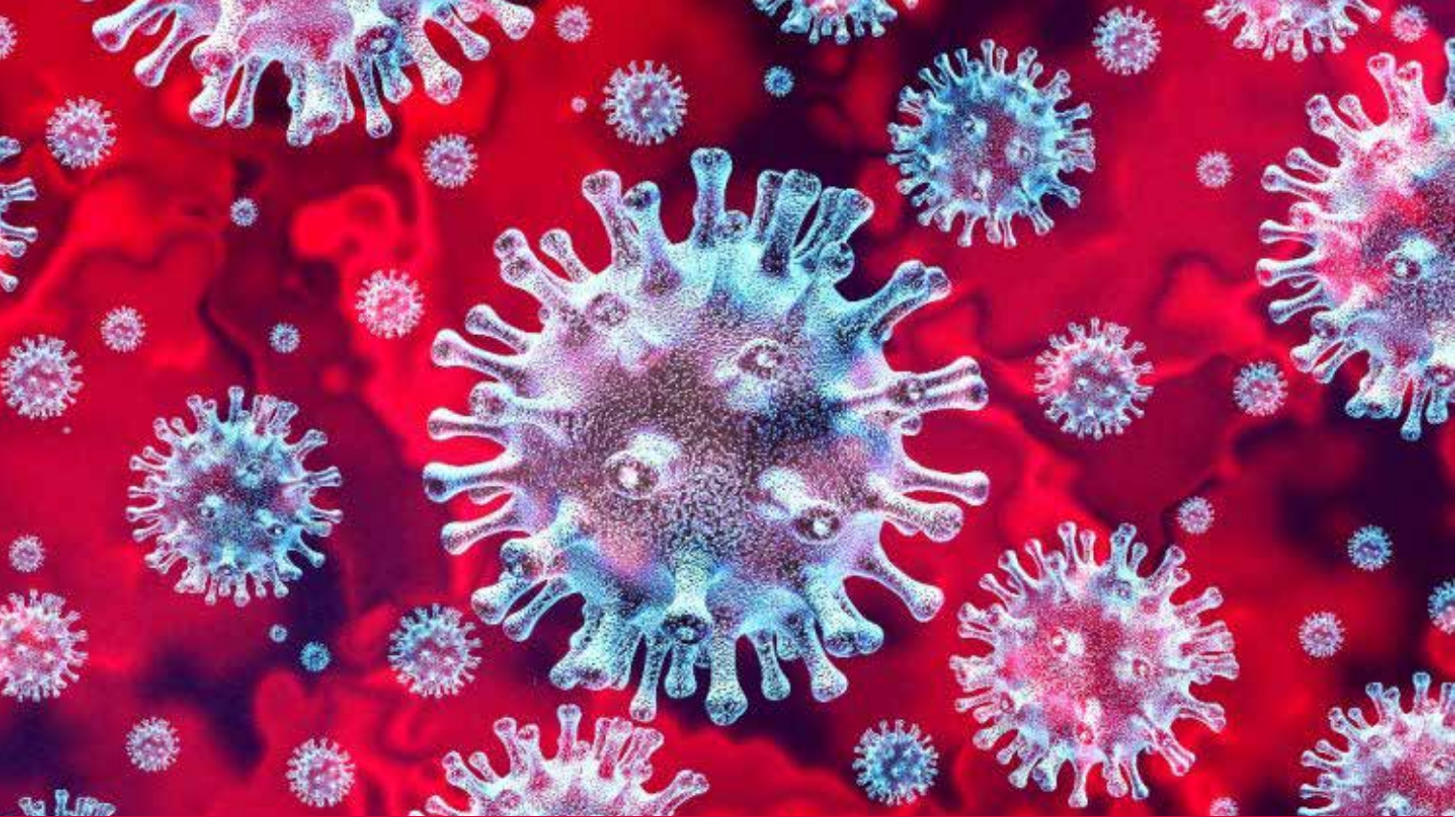
„ყადირის ღამე ათას თვეზე უფრო უკეთესია.“

ასევე უზენაესი ალლაჰი სურა ბაყარას 185 აიათში ბრძანებს: **„რამადანის თვეა, რომელშიც ზემოველინა ყურანი ჭეშმარიტ გზად ხალხისთვის და ცხად ცნობარად ჭეშმარიტი**

გზისა და განმასხვავებლად ჭეშმარიტებისა ბათილისგან...“

ზემოთ მოცემულ აიათში ნათლად ჩანს წმინდა ყურანის ზეგარდმოვლენის მიზანი,

რომლითაც ადამიანებს შეეძლება სი-მართლისა და სიცრუის ერთმანეთისგან განსხვავება. მასში ეფექტური და გონივრული მაგალითებით საუკეთესოდ არის ახსნილი საკითხები. საოცრად მდიდარი განმარტებების მქონე წიგნი ადამიანებს ღრმად დაფიქრებისა და სიბრძნის მიღებისაკენ მოუწოდებს. ვინაიდან ადამიანი გონიერ არსებად არის გაჩენილი და აქვს აზროვნების უნარი, ის ვალდებულია, ეს ყველაზე მნიშვნელოვანი წყალობა გამოიყენოს, პასუხისმგებლობის გრძნობა გამოიჩინოს, წმინდა ყურანი ცხოვრების მეგზურად გაიხადოს და იცხოვროს იმ პრინციპებით, რომლებიც მასშია მოცემული. უზენაესმა ალლაჰმა წმინდა ყურანის სახით კაცობრიობას ფასდაუდებელი წყალობა მოუვლინა. გამომდინარე აქედან, ყველანი ვალდებული ვართ, აღნიშნული ამანათი, რომელმაც საუკუნეების განმავლობაში ჩვენამდე უცვლელად მოაღწია, გავითავისოთ და მისი კანონები ცხოვრებაში გავატაროთ, ერთგულად დავიცვათ და მომავალ თაობებს უცვლელად გადავცეთ. სულისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი საზრდო ჭეშმარიტი რწმენაა. ალლაჰის მორწმუნე და მასზე მინდობილი ადამიანი, მისგან იღებს სულიერ საზრდოსა და ძალას, იგი მუდმივად საჭიროებს უზენაესი ალლაჰის დახმარებას. სწორედ უზენაესი ალლაჰის რწმენა და მასზე მინდობა გვექცევა ნდობისა და სიმშვიდის უშრეტ წყაროდ. ამიტომაც რამადანის თვე სულიერი ამაღლების, განვითარებისა და ჩამოყალიბების საუკეთესო შესაძლებლობაა ადამიანისათვის. უზენაესმა ალლაჰმა დაგლოცოთ, რწმენა გაგიძლიეროთ და მოგცეთ ღვთისმსახურების შესრულების ძალ-ღონე. უზენაესი ალლაჰი იყოს ყველგან და ყოველთვის ჩვენი შემწე და მფარველი.

აღამ უანთაჲმ

რა ხდება ჩვენს ორგანიზმში?!...

მოგესალმებით ძვირფასო მორწმუნეებო!

თავდაპირველად, სანამ უშუალოდ თემასთან დაკავშირებით საუბარს დაგინებდეთ, მინდა გთხოვოთ, დიად გამჩენს შევევედროთ, რომ სულ მოკლე ხანში თავიდან აგვარიდოს ის საშიში დაავადება, რომელსაც „COVID -19“-ის, ანუ კორონა ვირუსის, სახელით მოიხსენიებენ მსოფლიო მედიასაშუალებები. სულ რამდენიმე თვეა, რაც ამ ფარულმა ვირუსმა თავი იჩინა ჩინეთის ერთ-ერთ პროვინციაში - უხანში და თითქმის მთელ მსოფლიოში ელვის სისწრაფით გავრცელდა. მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციამ ახალი კორონა ვირუსი პანდემიად კი გამოაცხადა.

ძვირფასო დებო და ძმებო,

დღევანდელი ჩვენი თემა, ძირითადად, შეეხება საკითხს, თუ როგორ უნდა გავიგოთ, ისლამის თვალსაზრისით, უბედურებები და თავსდამტყდარი სირთულეები. ნუთუ ეს ყველაფერი ღვთიური რისხვის გამოვლენაა, როგორც სხვადასხვა მოსა-

ზრებით ვიგებთ, თუ მოწყალების ჩვენთვის ამოუხსნელი ფორმა. ზოგიერთი ყოველგვარ ზღვარს გადადის და იმასაც ამბობს, რომ ეს ქვეყნიერების აღსასრულის ღვთიური მინიშნება - ანუ სასწაულია. მოდი, ამ საკითხთან დაკავშირებით, ჩავიხედოთ ყურანში, რომელიც ქვეყნიერების აღსასრულამდე ჩვენი უძვირფასესი მეგზური და საუნჯეა. დავაკვირდეთ იმასაც, თუ რას გვიჩვენებს სამყაროს წყალობად მოვლენილი ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.).

დღეს კაცობრიობა დგას ისეთი რთული და გლობალური გამოწვევის წინაშე, რომლის მსგავსიც მსოფლიო ისტორიას არ ახსოვს. სულ მოკლე დროში მთელი მსოფლიოს ყველა კუთხე და რეგიონი ახალმა ვითარებამ მოიცვა. შესაძლებელია, დღეის შემდეგი ისტორია დაიწეროს ასეთი სახელწოდებითაც: „მსოფლიო კორონა ვირუსამდე და კორონა ვირუსის შემდეგ“. სამი თვის წინ ჩინეთის ერთ-ერთ ქალაქში - უხანში გამოჩენილმა ქრონიკულმა ვირუსმა, როგორც ჩანს, თითქმის მთელი კაცობრიობა მოიცვა

და ერთი სიტყვით, ცხოვრება დააპაუზა კიდეც. ცალკეულმა ქვეყნებმა საზღვრები ჩაკეტა და შესაბამისად, ერთ დროს ნებისმიერ ქვეყანაში არსებული მიმოსვლის შესაძლებლობა შეიზღუდა. შემცირდა სავაჭრო ბრუნვა, შეჩერდა განათლების სისტემა და უფრო მეტიც, ადამიანებს შეეზღუდათ ღვთისმსახურების კოლექტიურად შესრულების შესაძლებლობაც კი. ასევე, ალბათ, ისტორიაში პირველად დაიკეტა ქააბა, შეიზღუდა „ტავაფი“- ქააბას გარშემოვლის რიტუალი, მედინაში არსებული „მესჯიდი ნე-ბევი“ (შუამავლის მეჩეთი) და აყსას მეჩეთი. მოკლედ, ყველა მეჩეთსა თუ სამლოცველოში კოლექტიური, ანუ ჯამაათით, ღვთისმსახურება დროებით შეჩერდა. დაიცალა ქუჩები, ქალაქები და ადამიანების დიდი ნაწილი საცხოვრებელი სახლებიდან გარეთ ველარ გადის.

უდავოა, რომ კაცობრიობისთვის მსგავსი გადამდები დაავადება პირველი არ არის. რამეთუ ისტორია მსგავსი არასახარბიელო მოვლენებით სავსეა. ქოლერა, ტიფი, შავი ჭირი და სხვა უამრავი გადამდები დაავადება, რომლებმაც ასეულობით ათასი ადამიანის სიცოცხლე შეინირა. ჯერ კიდევ ისლამის ისტორიის პირველივე ხანებში, ხალიფა ომერის პერიოდში, გავრცელებულ გადამდებ დაავადებას, „ვებას“, ანუ შავ ჭირს, ოცდახუთი ათასამდე ადამიანი შეეწირა, რომელთა შორის რამდენიმე რჩეული თანამიმდევარიც იყო. გასული საუკუნის დასაწყისში, პირველი მსოფლიო ომის დროს, ევროპის კონტინენტზე მოსახლეობის ერთი მესამედი გადამდები დაავადებების შედეგად დაიღუპა. მაგრამ, ძვირფასო მორწმუნეებო, დღევანდელი ვითარება არცერთ მათგანს არ ჰგავს. ისტორიაში არცერთ გადამდებ დაავადებას ესოდენ გლობალური სახე არ მიუღია. დიახ, დღეს საზოგადოება აღმოჩნდა გლობალური გადამდები დაავადების პირისპირ, რომელმაც სამყაროს მთელი მოსახლეობა შიშისა და საფრთხის წინაშე დააყენა. მოსახლეობა სისუსტისა და უძლურების სასონარკვეთილებამ მოიცვა. და ეს ყველაფერი მაშინ ხდება, როცა მსოფლიო მოსახლეობა საკმაოდ ძლიერი და განვითა-

რებულია, როცა კაცობრიობისთვის ახალი მომავალი იქმნებოდა, როცა მედიცინა და მედიკამენტების წარმოება მწვერვალს აღწევდა, როცა კოსმოსში ახალი სიცოცხლის არსებობის მიმართულებით კვლევები მიმდინარეობს. და ეს ყველაფერი იმ პერიოდში ხდება, როცა ადამიანის სიამაყეს, ზღვარგადასულობასა და გაუკუღმართებულობას ზღვარი არ უჩანს, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ მიკრობის სულ მცირე ნაწილაკმა კაცობრიობა სრულ ტყვეობაში მოაქცია. თითქმის ყველა ჩავიკეტეთ საკუთარ სახლებში და ველით მომავალს, რომელიც ჩვენთვის სრულიად ბუნდოვანია. ამ პერიოდში ჯანდაცვის თითოეული სამსახური და პერსონალი მათზე დაკისრებულ მოვალეობას, შესაძლოა ითქვას, საკუთარი სიცოცხლის ფასად, ღირსეულად ასრულებენ. ისინი ზედმინევენით გვიხსნიან და გვარიგებენ, თუ როგორ უნდა დავიცვათ სისუფთავე, როგორ უნდა ვიყოთ თვითიზოლაციის პირობებში, საკარანტინო სივრცეში და რას უნდა მივაქციოთ ყურადღება. საკომუნიკაციო საშუალებებით, სოციალური ქსელებითა და სატელევიზიო პროგრამებით ვიგებთ, თუ რა ხდება მსოფლიოს მასშტაბით და ვართ სრულად ინფორმირებულები. მაგრამ ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი უგულებელყოფილია. ჯერ არ დაწყებულა საუბარი ადამიანურ, სოციალურ და საზოგადოებრივ მასშტაბებზე. ამ პრობლემის ირგვლივ სულიერ, ფიზიკურ თუ მეტაფიზიკურ განზომილებებზე არავინ არფერს წერს. სინამდვილეში აღნიშნულმა სირთულემ გადალახა მედიცინის სფერო. მეცნიერები, ფილოსოფოსები, ფსიქოლოგები, რელიგიური სწავლულები - თითოეული მათგანი თავისებურად შეაფასებს დღის წესრიგში არსებულ საკითხს. გამომდინარე აქედან, საკითხის არა მხოლოდ ერთი მიმართულებით შეფასებით, არამედ ყოველმხრივ განზომილებითი მეთოდით შეიძლება მივიღეთ სწორ დასკვნამდე. მეცნიერება ასეთი სირთულის მქონე საკითხებს ნათლად განმარტავს. მიგვანიშნებს მიზეზებზე, ფილოსოფია საკითხს გონების საცერში გაათარებს და გააზრებისკენ მოგვიწოდებს. რაც შეეხება რელიგიას, იგი მნიშვნელობას შესძენს და ხილულ თუ უხილავ მნიშვნელობებზე და-

გვაფიქრებს. მაგრამ, რა თქმა უნდა, რელიგიური, ამ შემთხვევაში ისლამური შეფასება, ბუნებრივია, არ უარყოფს მეცნიერულ ახსნასა და ფილოსოფიურ შეხედულებებს, რამეთუ მეცნიერება უზენაესი ალლაჰის მიერ გარდმოვლენილი სასწაულების განმარტება, ხოლო გონება და აზროვნება ადამიანისთვის ბოძებული უდიდესი ნაწარმა. ისტორიული თვალსაზრისით, ასეთი სახის საკითხებისა და უბედურებების დროს შიშის დამარცხება, ნუხილისა და შფოთვის გაფანტვა, სიკვდილის შიშის გადალახვა, მხოლოდ რელიგიის მიერ მონიჭებული უდიდესი არსითაა შესაძლებელი.

ძვირფასო ძმებო, თავდაპირველად, როცა ადამიანის ცხოვრებაში ღვთიური ზემოთაგონებების გზამკვლევი არ იყო, ისინი თავსდამტყდარ ასეთ უბედურებასა და ტრაგედიებს, ზოგჯერ მხოლოდ ცრუ რწმენებით ხსნიდნენ, ხოლო ზოგჯერ ასტროლოგიური მეთოდებით ცდილობდნენ განმარტებას. ხშირ შემთხვევაში მსგავს ვითარებებს ან ე. წ. ღმერთებს შორის გამართული ომით, ან კიდევ რისხვით ხსნიდნენ. ზოგჯერ კონკრეტულ ადამიანს უბედურად აცხადებდნენ და მსგავს ვითარებებს მათ აწერდნენ.

ღვთიური ზემოთაგონება, რომელიც სამყაროს სასწაულებსა და ყურანის აიათებს ერთ მთლიანობაში წარმოგვიდგენს, ზემოთ ხსენებულ ცრუ რწმენებს ძირეულად გვარიდებს. თუკი ღვთიურ ზემოთაგონებას ერთ მთლიანობაში განვიხილავთ, დავინახავთ, რომ მსგავსი უბედურებები, არათუ ღვთიური წესი, არამედ ღვთიური სასწაულების გამოვლინებაა. აღნიშნული თემის ძირითადი მცნება სწორედ უბედურება და სასწაულებია. შესაძლოა ითქვას, რომ ზოგჯერ რისხვით ხსნიან ასეთ მოვლენებს, თუმცა ეს არ არის ღვთიური რისხვა. სურა „ფეთიჰის“ 45-ე აიათში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „ალლაჰს ხალხი რომ დაესაჯა იმისთვის, რაც მოიხვეჭეს, არ დარჩებოდა მის (დედამინა) ზურგზე არც ერთი ცოცხალი, მაგრამ გადაუჟადებს მათ დადგენილ ვადამდე“

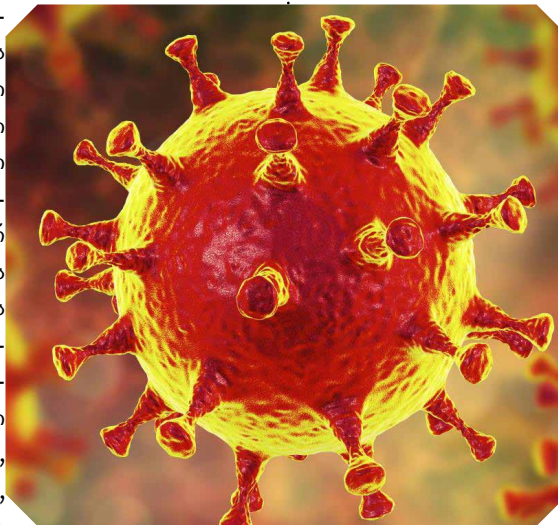
ასევე, დიადი გამჩენი სურა „ფუსსილათის“ 46-ე აიათში ნათლად გვამცნობს: „...და როდია შენი ღმერთი, უსამართლო მსახურ-

თა მიმართ?!“

ზოგიერთები გადადიან ყოველგვარ ზღვარს და ამტკიცებენ, რომ ეს ყველაფერი თითქოს ქვეყნიერების დასასრული იყოს, ეს ასე არ არის და ეს არ არის ქვეყნიერების დასასრული. ცნობილია, რომ ქვეყნიერების დასასრულის შესახებ ზუსტი ცნობა შუამავალთაც კი არ ბოძებიათ. ერთხელ, როდესაც ალლაჰის შუამავალთან (ს.ა.ს.) მივიდნენ და ჰკითხეს, თუ როდის დადგებოდა ჟამი ქვეყნიერების დასასრულისა, შუამავალმა (ს.ა.ს.) მათ მიერ დასმულ კითხვას კითხვითვე უპასუხა: - შენ რა გაიმზადე საიმისოდ? ეს კითხვა იქ მყოფებმა სამჯერ გაიმეორეს, რაზეც ალლაჰის შუამავალმა (ს.ა.ს.) სამივეჯერ ანალოგიური პასუხი გასცა: „შენ რა გაიმზადე საიმისოდ?“. გამომდინარე აქედან, ადამიანი თუნდაც უწყოდეს, რომ ხვალ სამყაროს დასასრული დადგება, იგი მოვალეა, ხელთარებული ნერგი მინაში ჩარგოს“. ქვეყნიერების დასასრულის შესახებ ჰადისების ლიტერატურაში მოცემული მინიშნებები არ ნიშნავს იმას, რომ ვინმეს სამყაროს ჟამის აღსასრულის შესახებ ინფორმაცია მიეცა.

დიახ, ძვირფასო მორწმუნეებო, დღეს მსოფლიოში მძვინვარე უბედურება სწორედ უზენაესი ალლაჰის აიათია - სასწაულია. სიტყვა „აიათის“ ერთ-ერთი ლექსიკური მნიშვნელობა მინიშნებაა, რომლისგანაც თითოეული მორწმუნე განსხვავებულ დარიგებას მიიღებს. მინიშნებები, არათუ გამოხატვის შესაბამისად, არამედ დარიგების მიხედვით უნდა გავითავისოთ. უზენაესი ალლაჰის ბრძანება: „**ჰოი, გონიერო, მიიღეთ დარიგებად!**“ - სწორედ აღნიშნულ საკითხს შეეხება. გამომდინარე აქედან, ყურანი ისტორიულად მომხდარ ყველაზე მძიმე უბედურებას, „შუამავალი ნუჰის გემის ისტორიას - ნოეს კიდობანს“, არათუ უბედურებად, არამედ ღვთიურ „სასწაულად“ აფასებს. აიათში ვკითხულობთ: „...და დავადგინეთ იგი სასწაულად სამყაროთათვის!“ თუკი აღნიშნულ უბედურებას გავითავისებთ, როგორც ღვთიური სასწაულს, ამას სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაცია ექნება, მაგალითად: ზოგიერთი დღეს კორონა ვირუსის სახით გამოჩენილი გადამდები დაა-

ვადების მიზეზად ამქვეყნიურ წყალობათა უხეშად ფლანგვას მიაწერს (მართალიც იქნება), ზოგი ისაუბრებს იმაზე, რომ სამყარო ადამიანს ველარ იტევს, მიზეზს სწორედ ასე ახსნის, ზოგი მათგანი მომხდარს უკანასკნელი ათწლეულების განმავლობაში მსოფლიოს სხვადასხვა მხარეში მიმდინარე ტრაგიკულ მოვლენებს დაუკავშირებს, ზოგიერთიც კიდე იმ გლობალურ დაპირისპირებებს მიაწერს, რომლის შედეგადაც უამრავი მცირეწლოვანი ბავშვი, მოხუცი, მანდილოსანი და სხვა უდანაშაულო ადამიანი დაიღუპა. შესაძლებელია, ზოგმა ეს ყველაფერი განცხრომისა და განვითარების ეპოქას დაუკავშიროს, როცა ადამიანს დაავინწყდა თავისი გამჩენი, საკუთარი თავი, ოჯახი, გული და სული. იქნებ ზოგმა დღეს საკუთარ სახლებში ჩაკეტვის მიზეზად ოჯახის წევრების უგულვებელყოფა დაასახელოს. ზოგი მათგანი მესჯიდი პარამის, მესჯიდი ნებევის, მესჯიდი აყსას და

სხვა მეჩეთების კარების ჩაკეტვის მიზეზად ჩვენს უგულო დამოკიდებულებას დაუკავშირებს, ზოგი მორწმუნე კი მხოლოდ ჰაჯობისა და უმრას მოლოცვას, ჯუმისა და ბაირამის ლოცვას ცოდვების მიტევების არასაკმარისობას გაუსვამს ხაზს, ზოგნი კი წლების განმავლობაში აფრიკაში შიმშილით მომაკვდავი ბავშვების გოდებას დაუკავშირებს. შესაძლოა ზოგმა დღევანდელი ჩვენი საკარანტინო პირობები ღაზას სექტორში, ათწლეულების განმავლობაში, საკარანტინო პირობებში ცხოვრებას დაუკავშიროს, ზოგი კი დღეს არსებული სირთულეების მიზეზს ღვთის მიერ ბოძებული სუფთა და ალალი სარჩოს მიპოვებაში ეძებს. დიახ, ძვირფასო მორწმუნეებო, თუ ჩვენ დღეს არსებულ ვითარებას სწორად გავიგებთ და მას, როგორც ღვთიურ სასწაულს, მივიღებთ, ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი მიზეზი სიმართლეს შეესაბამება. სწორედ ამიტომ

დღეს ძალიან მნიშვნელოვანი, რომ მომხდარი უბედურებები ღვთიურ სასწაულებად გავითავისოთ. თუკი ასე მოხდება, ადამიანი საკუთარ თავს განსჯის და სამყაროსთან თავის ურთიერთობებს ხელახლა გადახედავს. იგი ოჯახთან, მეზობლებთან, ნათესავებთან თუ ახლობლებთან შეეცდება ურთიერთობები ახლიდან დააღაგოს. მაგრამ თუკი მომხდარ უბედურებებს კონკრეტულ მოვლენას, პიროვნებას, საზოგადოებას დაუკავშირებს და მას ღვთიურ რისხვად ან სამყაროს დასასრულად გაითავისებს, გამოდის, რომ ღვთიური სასწაულები სწორად ვერ გაუგია. საბოლოოდ, ღვთიური სასწაულების ასეთნაირად

გაგება თავის შემგონებლურ არსს ძალიან დაგვაშორებს და მხოლოდ გამოხატულებების ჩარჩოში დაგვტოვებს. ამრიგად, ვერ ვძლევთ სირთულეს და უფრო მეტიც, არსებული ვითარება ტკივილს უფრო გაგვიღრმავებს. ამ მიმართულებით, დასკვნის სახით, უნდა ითქვას, რომ მსგავსი

უბედურებების არა თუ ღვთიურ სასწაულად, არამედ ღვთიურ რისხვად გათავისება ყველაზე დიდი შეცდომა იქნება, რაც ძირითად დარიგებას, რომელიც მომხდარი უბედურებისგან უნდა მივიღოთ, ძირეულად აგვარიდებს. მაგრამ ყველაფერი ეს სწორად რომ გავიგოთ, წინ რამდენიმე დაბრკოლება გვხვდება.

1. შეცდომა პირველი: მსგავსი მოვლენების ისე კომენტირება, თითქოს ადამიანს პასუხისმგებლობისგან ათავისუფლებდეს. ადამიანი საკუთარი ნების გამომხატველი და პასუხისმგებელი არსებაა. უზენაესი ალლაჰი სურა „რუმის“ 41-ე აიათში ბრძანებს: **„გამოიკვეთა უკეთურება ხმელეთზე და ზღვაში იმის გამო, რაც მოიხვეჭეს ადამიანთა ხელებმა...“**

2. შეცდომა მეორე: ასეთი მოვლენების კომენტირებისას არათუ მეცნიერების, არა-

მედ მეცნიერების მოთაყვანეთა სახელით სამყაროს არაფრისგან გამჩენის გამორიცხვა. უზენაესი ალლაჰის არაფრად ჩაგდება, მისი არსებობისა და სამყაროში დადგენილი მისი კანონების გამორიცხვით კომენტარების კეთება.

3. შეცდომა მესამე: ნადილი იმისა, რომ ადამიანი განაგებდეს ყველაფერს მაგიერ ღმერთისა (დიაღმა გამჩენმა მოგვიტევეს). ადამიანის მიერ ალლაჰის სახელით საუბარი. და როგორ ხდება ეს? თქმა იმისა, რომ დიაღმა გამჩენმა ხალხს ასეთი ქმედებების გამო დაატეხა რისხვა. ეს სწორედ ის მომენტია, როცა ადამიანი ყოველგვარ ზღვარს გადადის. როდესაც ადამიანი ასე საუბრობს, გამოდის, რომ ის საუბრობს ალლაჰის სახელით, რაც ყოვლად მიუღებელია.

4. შეცდომა მეოთხე: უზენაესი ალლაჰის მიერ გაჩენილი მიზეზების უარყოფა. საჭირო ზომებზე უარის თქმა, განსაკუთრებით ასეთ დროს, როდესაც მსოფლიოში გადამდები დაავადება მძვინვარებს, ჯანდაცვის ინსტიტუტების მიერ გაცემული რეკომენდაციების გაუთვალისწინებლობა, რომელიც ამავე დროს რელიგიურ რეკომენდაციებადაც ითვლება. ისლამი ძირითად პრინციპად ხომ ადამიანის უსაფრთხოებას ისახავს მიზნად.

შეიძლება ითქვას, რომ თოთხმეტი საუკუნის წინ ქვეყნიერების წყალობად მოვლენილმა შუამავალმა (ს.ა.ს.) მსგავსი დაავადებების აღმოსაფხვრელად კარანტინის პრინციპები განსაზღვრა. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „უთუოდ, განაცალკევეთ გადამდები დაავადების მქონე ადამიანი და ჯანმრთელი“ (ბუხარი, მუსლიმი); „ნუ შეხვალთ იქ, სადაც გადამდები დაავადება იქნება და ნუ მიატოვებთ იმ ადგილს, თუკი გადამდები დაავადება გამოჩნდება იქ, სადაც თქვენ იმყოფებით“ (ბუხარი, მუსლიმი). სწორედ ალლაჰის შუამავალს ეკუთვნის მოცემული ბრძანება.

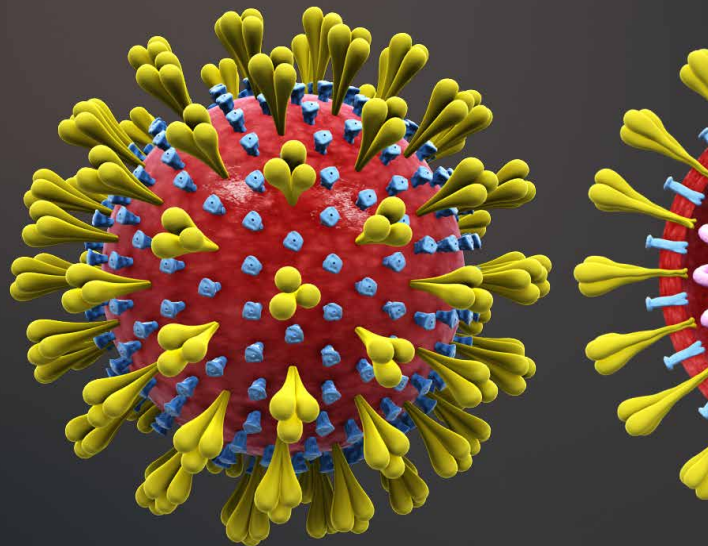
როდესაც ხალიფა ომერი (რ.ა.) გადამდები დაავადების, კერძოდ, შავის ჭირის დროს დამასკოში ვერ შევიდა და უკან გაბრუნების გადანყვეტილება მიიღო, ებუ უბეიდე ბ. ჯერრაჰმა (რ.ა.), რომელიც შავი ჭირით გარდაცვლილი ერთ-ერთი თანამიმ-

დევარია და ასევე დამასკოს გათავისუფლებაში დიდი წვლილი მიუძღვის, ომერს (რ.ა.) ასეთი კითხვით მიმართა: „ალლაჰის განგებას გაურბიხარ?“ ამ სიტყვების გაგონებაზე ომერმა (რ.ა.) მიუგო: „ნეტავ ეს სიტყვები სხვისგან მომესმინა და შენგან არა! დიახ, ალლაჰის განგებისგან ისევ ალლაჰის განგებას მივენდობი“.

მაშ ასე:

1. *გადამდები დაავადების პირობებში სიფრთხილის გამოჩენა და წინასწარი თავდაცვითი ზომების მიღება ისლამის უმთავრესი ბრძანებაა. სახლში დარჩენა შეგვიძლია წყალობად გამოვიყენოთ და ოჯახის წევრებთან ერთად ოჯახური სიტბოს განმტკიცების მიზეზი გავხადოთ. ასევე მეჩეთებისგან შორს დარჩენით შეგვიძლია საკუთარი სახლები სამლოცველოებად გადავაქციოთ. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ხომ ბრძანებს: „დაიდგინეთ სამლოცველოდ თქვენივე სახლები!“*

2. კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ვალდებულება სწავლულებსა და მეცნიერებს ეკისრებათ. ასეთი მძიმე დაავადების საწინააღმდეგო ვაქცინის შექმნა უდიდესი ღვთიური წყალობა იქნება, რასაც ადამიანი ამქვეყნად მოიპოვებს. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ხომ ბრძანებს: „ადამიანთა შორის ყველაზე საუკეთესო ის არის, ვინც ადამიანებისთვის სარგებლის მომტანია“.

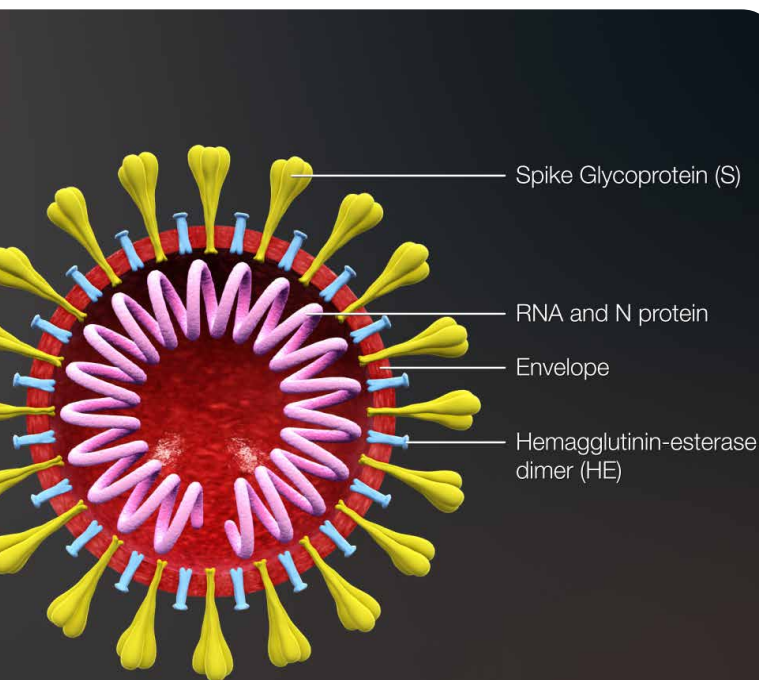
აქამდე თუ ადამიანები ერთმანეთს იარაღის წარმოებაში ეჯიბრებოდნენ, ახლა შეუძლიათ ერთმანეთს დაეხმარონ და მძიმე სენის წინააღმდეგ ბრძოლაში შეეჯიბრონ. წარმოიდგინეთ, რამდენად ლამაზი იქნება მაშინ ეს სამყარო. კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი რამ ვედრებაა, რომელიც არასდროს არ უნდა დაგვავიწყდეს. უზენაესი ალლაჰი სურა „ენლამის“ 42-43-ე აიათებში ბრძანებს: „ვფიცავ, ჩვენ წარვგზავნეთ შენზე უწინააღმდეგეთა (შუამავალნი), და გაჭირვება და უბედურება ვანიეთ მაგათ, ეგების შეევედრონ! იქნებ შეევედრებოდნენ, როცა ენაით უბედურება, მაგრამ სად... გულე-ბი ჰქონდათ გაქცევებული. ხოლო ეშმაკმა მორთულ-მოკაზმული მოაჩვენა მათ, რომელსაც სჩადიოდნენ“.

ძვირფასო მორწმუნეებო, დიადი გამჩენის წინაშე მუხლმოდრეკილ, გულწრფელი ვედრება, რა თქმა უნდა, მნიშვნელოვანია. ყოველდღიურად, თუნდაც ოჯახის წევრებთან ერთად, უნდა გამოვნახოთ დრო და მხურვალე ვედრება აღვაფიქროთ. მაგრამ იცით, რომელია ყველაზე საუკეთესო ვედრება? - ქმედებებით გამოხატული ვედრება. დღეიდან შეგვიძლია სიკეთის მოძრაობად ვაქციოთ ვედრება. და ეს როგორ უნდა გავაკეთოთ?! შესაძლებლობის ფარგლებში ხელი გავუწოდოთ იმ ოჯახებს, ვისაც არ შესწევს ძალა, გადაიხადოს საცხოვრებელი ქირის გადასახადები. ამ რთულ პერიოდში

დამსაქმებელის მიერ დასაქმებულისთვის ხელფასის შეუნწყვეტლობა, ასევე საუკეთესო ვედრებაა. ვედრებაა ასევე დახმარების ხელის განოდება მეზობლისთვის, რომელსაც არ შესწევს ძალა, გავიდეს პირველადი მოხმარების სურსათის საყიდლად. და ბოლოს, უდიდესი ვედრება, რომელიც ღვთიური წყალობის მიზეზი გახდება და ამ მძიმე უბედურებას აგვაშორებს, სიკეთის კამპანიის წამოწყებაა. ყველამ ერთად ამ დუხჭირ მომენტში ერთიანად სიკეთის გამრავლების მიზნით დავდგეთ ერთმანეთის გვერდიგვერდ და სირთულის პირისპირ მარტოდ დარჩენილ ძმებს დახმარების ხელი გავუწოდოთ. ყველაზე დიდი ვედრება ხომ ერთმანეთის მიმართ სიკეთის ქმნაა.

შუამავალი ეიუბი ალლაჰს ასე ევედრებოდა: „და (გაიხსენე) ეიუბი, აკი მოუხმოთა-ვის უფალს: „უეჭველად, მე მენია უბედურება და შენ ხარ ყოველად მონყალე მონყალეთა შორის!“

ძვირფასეებო მორწმუნეებო, ძნელი და უცხოა იმ ვითარებაში ყოფნა, რომელშიც ახლა ვიმყოფებით. მაგრამ იძულებული ვართ შევეგუოთ და მოთმინებით შევხედოთ ყველაფერს. ალლაჰის ნებით, მალე გაივლის ეს განსაცდელიც და ახალი ენერგიით, ახალი ემოციებით დავიწყებთ ისევ ჩვენთვის ჩვეულ საზოგადოებრივ და რელიგიურ ცხოვრებას. დღეს მთავარია, არ ჩავარდეთ პანიკაში, არ დავკარგოთ ხვალინდელი უკეთესი დღის იმედი, მხოლოდ და მხოლოდ მტკიცე რწმენითა და ოპტიმიზმით შევძლებთ სიძნელეებზე გამკლავებას. დღეს, ისე როგორც არასდროს, გვჭირდება ერთიანობა, ურთიერთსიყვარული და პატივისცემა. ალლაჰის ნებით, ყველაფერი კარგად იქნება, მისი ნების გარეშე ხომ ერთი ფოთოლიც არ ჩამოვარდება. ჩვენი ვალია, მივიღოთ შესაბამისი ზომები, სრულად დავიცვათ ჯანდაცვის ორგანოების მიერ გაცემული რეკომენდაციები და მივცნოდეთ ალლაჰს. ვევედროთ ალლაჰს, რომ გვაშოროს მსგავსი უბედურება და სულ მალე განიკურნოს ყველა დასნეულებული. ალლაჰი იყოს თითოეული ჩვენგანის, ჩვენი ოჯახებისა და სრულიად საქართველოს შემწე და მფარველი. აამინ!

ლევან გურბენიძე

თერავიკის ლოცვა

სიტყვა „თერავიკ“ არაბული სიტყვაა. იგი „თერვიკ“-ის მრავლობითი ფორმაა და დასვენებას, გახარებას, ან კიდევ საქმის გაიოლებას ნიშნავს. თერავიკის ლოცვა რამაზნის თვეში, ღამის ლოცვის ბოლო სუნნეთის შემდეგ, 2-2, ან 4-4 მუხლებს შორის შესვენებით სრულდებოდა და აქედან დაიმკვიდრა ეს სახელი, რომელიც ჰადისებში „ყიამუ შეჰრი რამაზან“ (რამაზნის თვის ლოცვა) და „იჰიაუ ლეილ რამაზან“ (რამაზნის ღამეების ფხიზლად და ღვთის მსახურებაში გატარება) სახელებითაა მოხსენიებული (დიანეთის ისლამის ენციკლოპედია 2011, 40 ტ. 482 გ.).

რაც შეეხება იმას, თუ როგორ ასრულებდა მუჰამედ შუამავალი ზემოთ ნახსენებ ლოცვას, სხვადასხვა გადმოცემა და ჰადისი არსებობს. იმ დროისთვის მუჰამედ შუამავალი, რამაზნის თვის გარდა, სხვა დროებში, ფარდი ლოცვების გარდა, სხვა ლოცვებს (ნაფილე) სახლში ასრულებდა. ერთ-ერთი გადმოცემის თანახმად, მუჰამედ შუამავალი იდთიყაფში (გარკვეული დროით განმარტობა) ყოფნის დროს, მისთვის

განსაკუთრებულ ერთ კუთხეში ლოცვისას, მის ლოცვას თან მიჰყვა რამდენიმე მლოცველმა. მეორე დღეს ამ ლოცვის შესახებ ყველას მოუყვენ. შესაბამისად, მუსლიმების რაოდენობა ყოველდღე მატულობდა. როცა შეამჩნია მუჰამედ შუამავალმა, რომ მის ლოცვას მუსლიმები თან მიჰყვებოდნენ, მეჩეთში ეს ლოცვა აღარ შეასრულა. მუსლიმები დიდი ლოდინის შემდეგ დაიშალნენ. მომდევნო დღეს მუჰამედ შუამავალმა მუსლიმებს მოუწოდა: „ვხედავ, რასაც სჩადიხართ, ეს ლოცვა სახლში შეასრულეთ იმიტომ, რომ ფარდი ლოცვების გარდა, სხვა ლოცვების სახლში შესრულება უფრო ძვირფასია“ (ბუჰარი, ეზან 424). სხვა გადმოცემის მიხედვით, მუჰამედ შუამავალმა როცა შენიშნა, რომ მასთან ერთად ლოცულობდნენ, აღარ ილოცა და უთხრა: „შემეშინდა, რომ ღამით ეს ლოცვა თქვენთვის ფარდი არ გამხდარიყო“ (ბუჰარი, ეზან 423).

„და ღამის ერთ ნაწილში ილოცე (ყურანით) კერძოდ, ეს შენთვის განსაკუთრებული და დამატებითი (ნაფილე) ლოცვაა. ეგების ღმერთმა შენ

მოგმადლოს ადგილი ქებული“ (ყურანი 17/79).

სწავლულთა ერთი ნაწილის თანახმად, მუჰამედ შუამავალს აიათში ნაბრძანები დამატებითი ლოცვის შესრულებისას მიჰყვენენ. შუამავალი ყოველ ღამე ნაძინების შემდეგ გაიღვიძებდა და ამ ნაბრძანებ ლოცვას ასრულებდა. ეს რომ შენიშნეს მუსლიმებმა, მის ლოცვას თან მიჰყვენენ. წმინდა აიშე მუჰამედ შუამავლის ამ ლოცვის შესახებ ასე გადმოგვცემს:

„შუამავალმა ერთ-ერთ ღამეს, შუალამისას მეჩეთში გავიდა და ილოცა. რამდენიმე ადამიანმა მის ლოცვას თან მიჰყვა. მეორე დღეს თანამიმდევრებმა თქვეს, რომ ალლაჰის შუამავალმა ღამე მეჩეთში ნაფილე ლოცვა შეასრულა. მან მეორე ღამესაც ეს ლოცვა შეასრულა. თანამიმდევრებმა კიდევ თქვეს ამის შესახებ. მესამე ღამეს მრევლის რაოდენობამ საგრძნობლად მოიმატა. შუამავალმა ეს ლოცვა ისევ შეასრულა. შემდეგ ღამეს კი მეჩეთი მთლიანად მლოცველებით გაივსო. იმ ღამეს შუამავალი დილის ლოცვამდე აღარ გავიდა. დილის ლოცვა როცა შეასრულეს, მრევლისკენ მობრუნდა და განუცხადა:

„მე ვხედავ, რასაც აკეთებთ, მაგრამ ვშიშობ, რომ ეს ლოცვა თქვენთვის სავალდებულო არ გახდეს და მისი შესრულება არ გაგირთულდეთ“ (ბუჰარი, თერავიჰ, 1; მუსლიმი, მუსაფირინ, 177).

ერთერთ ჰადისში წმინდა აიშეს ეკითხებიან, თუ როგორ და რამდენ მუხლს ლოცულობდა მუჰამედ შუამავალი რამაზნის თვეში, დროის ლოცვების გარდა, სხვა (ნაფილე) ლოცვებს. მან ასე უპასუხა: „მუჰამედ შუამავალს არც რამაზნის თვეში და არც რამაზნის თვის გარდა, სხვა დროებში თერთმეტ მუხლზე მეტი არ ულოცავს, მაგრამ მისი ოთხი მუხლის ლოცვის სილამაზე და ხანგძლივობა არ მკითხოთ. კიდევ ოთხ მუხლს ილოცავდა, არც მისი სილამაზე და ხანგძლივობა არ მკითხოთ, ამის შემდეგ სამ მუხლს ვითრს ლოცულობდა“ (ბუჰარი, თეჰეჯჯუდ 608).

როგორც შუამავლის დროს, ასევე წმინდა აბუ ბაქრის პერიოდშიც ეს ლოცვა ცალ-ცალკე ასრულებოდა. მრევლის ნაწილი მეჩეთებში განცალკევებული ლოცულობდა. ამ ლოცვის ერთობლივად შესრულება წმინდა ომარის ხალიფობის დროიდან დაიწყო. რადგან ფარცად დაწესება უკვე გამორიცხული იყო, 635 წელს უბეი ბინ ქაბის ხემძღვანელობით ეს ლოცვა ერთობლივად დაიწყეს. მიუხედავად იმისა, რომ თერავიჰის სახლში ლოცვა უფრო უკეთესია, სწავლულე-

ბი მოგვიწოდებენ, რომ ეს ლოცვა მეჩეთებშიც უნდა სრულდებოდეს, რადგან რამაზნის თვეში მეჩეთები მიტოვებული არ დარჩეს (დიანეთის ისლამის ენციკლოპედია 2011, 40 ტ. 482 გ.).

გადმოცემებში ნახსენებია მუხლების შემდეგი რაოდენობა: რვა, ათი, თექვსმეტი, ოცი, ოცდათექვსმეტი, ორმოცი და უფრო მეტიც. წმინდა ომარის პერიოდში მისი დავალებით უბეი ბინ ქაბი რამდენიმე წელს რვა მუხლს, მერე კი ოც მუხლს ალოცებდა. ერთობლივად ოცი მუხლის ლოცვა ტრადიციად ამ დროიდან დამკვიდრდა. გადმოცემების თანახმად, პირველი რვა მუხლი არის სუნნეთი მუეჟქედე, ხოლო დანარჩენი კი - მუსთეჰაბი. სხვა ლოცვებთან განსხვავებით ამ ლოცვის მუხლების რაოდენობაზე უფრო მეტად ყურადღება უნდა ექცეოდეს მის ხარისხსა და ხანგძლივობას, როგორც ზემოთ მოცემულ ჰადისშია ნახსენები. თავდაპირველად თერავიჰის ლოცვა საკმაოდ ხანგრძლივად სრულდებოდა. რადგან ყველას არ შეეძლო ხანგრძლივი ლოცვა, მოგვიანებით, მლოცველთა გამრავლების მიზნით, საჭიროდ ჩათვალეს, რომ მოკლე აიათებით ელოცათ. ყიამზე (ფეხზე) დგომისას უფრო მისაღებია გრძელი ერთი აიათი, ან მოკლე სამი აიათის კითხვა. დიდი ყურადღება უნდა ექცეოდეს ლოცვის პირობებს, წესებს და თანრიგს, რომ ალლაჰის მადლიერება მოვიპოვოთ.

„ვაი იმ მლოცველებს, ისინი რომელნიც უგულისყუროდ ასრულებენ ლოცვას“ (სურა მაუნ 107/4,5).

თერავიჰის ლოცვის დრო, ღამის ლოცვის შემდეგ იწყება და განთიადის დადგომამდე გრძელდება. მისი შესრულება იწყება მარჯვის პირველი დღის წინა ღამით და მთავრდება მარჯვის ბოლო დღის წინა ღამეს. ლოცვისათვის არც ეზანი და არც ყაამეთი არ იკითხება. თავის დროზე ლოცვის შეუსრულებლობის შემთხვევაში სხვა დროისთვის შესრულება არაა აუცილებელი. ყოველი ოთხი მუხლი ლოცვის შემდეგ შესვენებაა, რომლის დროსაც სასურველია საღავათისა და სხვადასხვა ვედრების წარმოთქმა.

„ვინც წრფელი რწმენითა და უზენაესი ალლაჰისგან ჯილდოს მოლოდინით რამაზნის თვეს ღვთისმსახურებაში გაატარებს, ალლაჰი მას წარსულში ჩადენილ ცოდვებს მიუტევებს“ (მუსლიმი, სალატულ მუსაფირინ, 25; ებუ დავუდ, რამაზან 1).

ყურანი - უძველესი სასწაული

წყალობა - ეს არის გულის სიღრმიდან წამოსული გრძნობის სახელი, რომელიც ადამიანში ბადებს შეცოდებას, შებრალებას და დახმარების აუცილებლობას.

ალლაჰის წყალობა კი ასე მარტივად ახსნილ წყალობაზე იმდენად მაღლა დგას, რომ მათი შედარებაც კი არ შეიძლება. უდიდესი ალლაჰის მხრიდან ადამიანზე გაცემული ყველაზე დიდი წყალობა (ყველა იმ წყალობასთან ერთად, რომლის ჩამოთვლა შეუძლებელია) არის ყურანი-ქერიმი, რომლითაც მშვიდდება ადამიანთა გულები და ყოველთვის ისწრაფვიან სიკეთის კეთებისა და დახმარებისაკენ. უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„ჰეი, ხალხო! თქვენთან ნამდვილად მოვიდა შეგონება თქვენი ღმერთისგან განკურნებად იმისა, რაც გიზით გულებში, ჭეშმარიტ გზად და წყალობად მორწმუნეთათვის!“ (იუნუს 10/57), ასევე

„და ვავლენთ ყურანიდან იმას, რაც განკურნება და წყალობაა მორწმუნეთათვის. და არაფერს შესძენს უსამართლონს, ზარალის გარდა!“ (ისრა 17/82)

ზოგ ადამიანთა გულები გაქცევებულა, ამის მიზეზი კი არის ის, რომ საუკუნეებია, რაც ყურანი დედამიწას მოევლინა, მაგრამ ადამიანები მას დაშორდნენ და მის გარეშე ცხოვრებას აგრძელებენ. ასეთები ვერასდროს ვერ იქნებიან მწყალობელნი და მპატიებელნი, ისინი სხვათა უფლებების პატივისმცემელნი არ იქნებიან. ზუსტად ასეთნი იყვნენ ადამიანები ისლამამდე,

ისინი თავიანთ ქალიშვილებს ცოცხლად მარხავდნენ მინაში და არაფრად მიაჩნდათ ობოლთა და უპატრონოთა უფლებები.

სწორედ, მაშინ ზეგარდმოველინა წმ. ყურანი შუამავალს(ს.ა.ს), რომელმაც ადამიანთა გულები ისე შეარბილა, გააღწყო და მოუხდა, როგორც გვალვისგან შეწუხებულ მინას - ნვიმა. წმ. ყურანი ნვიმასავით მისწვდა ადამიანთა გულებს და წყალობის წვეთებით დაიწყო მათი შერბილება. გარკვეული დროის გასვლის შემდეგ ეს დინება ნაკადულად იქცა და ურწმუნოების, ალლაჰზე თანაზიარის გაჩენის, შეუბრალებლობის, მტრობის, ასევე მსგავსი სხვა დაავადების განმკურნებელი გახდა. შეუწყნარებლობა შეიცვალა წყალობით, გულქვაობა - ღმობიერებით, მტრობა - პატივით, ბოროტება - სამართლით, მედიდურობა - თავაზიანობით და ა.შ.

ყურანის ჩამოსვლამ თავდაპირველად ადამიანთა გულები დაიპყრო. ბესმელეთი დაიწყო, ანუ ქება-დიდებათ, იმ ალლაჰის სახელის დიდებით, რომელიც ყველაფრის გამჩენია და უსაზღვროდ მოწყალეა, ასევე უსაზღვროდ მწყალობელია, ხოლო ადამიანებს ებრძანათ ამ ყველაფრის დანახვა და ნაკითხვა.

„მოწყალე და მწყალობელი ალლაჰის სახელით

იკითხე, შენი ღმერთის სახელით, რომელმაც გააჩინა! მან გააჩინა ადამიანი შედედებული სისხლისგან! იკითხე! ღმერთი შენი უსასრულო კეთილშობილების პა-

ტრონია, რომელმაც კალმით (წერა) შეასწავლა! შეასწავლა ადამიანს ის, რაც მან არ იცოდა!“ (ალაყი 96/1-5)

ამ აიათების თავისებურება იმაშია, რომ ისინი გვამცნობენ ადამიანთა ღირებულებას და ასევე მათ ვალდებულებებს გამჩენის წინაშე.

წმინდა წიგნის პირველ სურათში მოცემულია უდიდესი ალლაჰის ქება-დიდებას შემდეგ, წყალობის მნიშვნელობა, რომელიც სამყაროთა ბატონ-პატრონია.

ყურანი - წყალობის მნიშვნელობას და მასზე პატივისცემას, ალლაჰზე მადლიერების გამოხატვით და მისი ბრძანებების შესრულებით გვასწავლის. თვითონ ადამიანები უნდა იყვნენ მწყალობელნი, რომ ალლაჰის წყალობას ეზიარონ. უდიდეს ალლაჰზე მადლიერების გამოხატვის შემდეგ, ადამიანებმა მშობლების პატივისცემა უნდა ისწავლონ, რათა ისევ და ისევ ალლაჰის წყალობა მიიღონ. უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„...თუ მშობელთაგან ერთ-ერთი ან ორივე მიაღწევს სიბერემდე, არ უთხრა: „უჰ!“ არ გაუწყრე მათ და ლამაზი სიტყვა უთხარი!

და ისინი მფარველობის ქვეშ აიყვანე ღმობიერებითა და თავმდაბლობით და თქვი: ღმერთო ჩემო! პატარაობისას როგორც გამზარდეს, ისე შეიწყალე ესენი!“ (ისრა 17/23-24)

ასევე ქვემოთ ჩამოთვლილი რამოდენიმე აიათი ჩვენ ისეთ ქცევებს გვასწავლის, რომლებიც ალლაჰის წყალობას მოგვაპოვებინებს:

„მიეცით ობლებს მათი ქონება და ნუ გაცვლით ცუდს კარგში. და ნუ გალევთ

მათ ქონებას თქვენს ქონებასთან ერთად. უეჭველად, ეს შეცოდებაა დიდი! (ნისა 4/2)

„რომ არაფერი თანაუზიაროთ მას და კეთილ მოეპყრათ მშობლებს, არ დახოცოთ შვილნი თქვენნი სიღუხჭირის გამო.“ (ენლამი 6/151)

„...ამიტომ ობოლი არ დაჩაგრო და მათხოვარს არ გაუწყრე!..“ (დუჰა 93/9-10)

და როცა ჩვენ მივიღებთ ალლაჰის წყალობას და გავითავისებთ, აუცილებელია სხვასაც ვურჩიოთ, ეს აიათები ამას გვაგვალდებულებს:

„აგრეთვე (დაბრკოლების გადალახვა), რომელთაც ირწმუნეს, ერთიმეორეს მოთმინებას უნდებოდნენ და მოწყალების მაგალითს აჩვენებენ.

ისინი არიან მარჯვენის ხალხი (ვისაც ანგარიშსწორების დღეს მარჯვნიდან მიეცემა ნამოქმედართა წიგნი)!“ (ბელედი 90/17-18)

ყურანი რომ უზენაესი ალლაჰის უდიდესი წყალობაა, ამას ეს აიათები გვამცნობს:

„და მორჩილ იყავით ალლაჰისა და შუამავალის, ეგებ შეწყალებული იქმნეთ თქვენი!“ (ალი-იმრან 3/132)

„ილოცეთ, გაეცით ზექათი და ჰმორჩილებდეთ შუამავალს, ეგებ შეიქმნათ შეწყალებულნი!“ (ნური 24/56)

„თქვა: „ჩემო ხალხო! რატომ აყენებთ ავს კეთილზე წინ? რატომ არ შესთხოვთ ალლაჰს მიტევებას? ეგებ იქნათ შეწყნარებულნი!“ (ნემლ 27/46)

„რამეთუ მორწმუნენი ძმები არიან. მაშ, გამოასწოროთ თქვენს ძმებს შორის არსებული და გეშინოდეთ ალლაჰისა, ეგებ შეწყალებული იქმნეთ თქვენი!“ (ჰუჯურათ

49/10)

„...აი, ისინი ალლაჰის მოწყალებას იმედოვნებენ, რამეთუ ალლაჰი მიმტევებელია, მწყალობელი.“ (ბაყარა 2/218)

„რომელთაც ენიათ რაიმე უბედურება, და თქვეს: უეჭველად, ჩვენ ალლაჰს ვეკუთვნიტ და უეჭველად, მისდა მივიქცევიტ ჩვენ. აი ისინი, ვისზეც ლოცვაა მათი ღმერთისა და წყალობა, და ისინი ჭეშმარიტ გზაზე დგანან.“ (ბაყარა 2/156-157)

„ასე რომ, რომელთაც ირწმუნეს ალლაჰი და მიეჯაჭვნენ მას, სულ მალე შეიყვანს მათ მისსავე წყალობასა და სიკეთეში და დაადგენს ჭეშმარიტ გზაზე!“ (ნისა 4/175)

როცა ამ აიათებს გადავხედავთ, ამით გასაგები უნდა იყოს, რომ ალლაჰის წყალობამდე მიღწევის ერთადერთი გზა ყურანის წაკითხვით, მოსმენითა და შესაბამისად, ცხოვრებაში გატარებითაა შესაძლებელი.

„და როცა იკითხება ყურანი, ისმინეთ იგი და გაჩუმდით, ეგების შეწყალებულ იქმნეთ თქვენ!“ (ელრაფი 7/204)

და როცა უდიდესი ალლაჰი, ამ აიათის მიხედვით მსმენელს ასეთ სამახარობლოს ამცნობს, აბა დავფიქრდეთ, მოსმენასთან ერთად მკითხველს, კითხვასთან ერთად მის არსში ღრმად ჩანვდომისათვის დამფიქრებელს, დავფიქრებასთან ერთად სხვაზე მსწავლებელს, სხვაზე სწავლებასთან ერთად ყურანის აიათების შესაბამისად მცხოვრებელს როგორ დაასაჩუქრებს?

„მათ ალლაჰთან სხვადასხვა ხარისხები აქვთ (ყველას ხარისხი რწმენისა და მოქმედების შესაბამისია), და ალლაჰი მხილველია, რასაც სჩადიან!“ (ალი-იმრან 3/163)

ამიტომაცაა, რომ ალლაჰი ითხოვს ჩვენგან ამ აიათებზე მიყოლას და ისე ცხოვრებას:

„და ეს წიგნი, რომელიც ჩვენ გარდმოვაველინეთ, უბიწოა. მაშ, მიჰყევით მას და იყავით ღვთისმოშიშნი (არ გაეკაროთ სისაძაგლეს), ეგების შეწყალებულნი იქმნეთ თქვენ!“ (ენლამი 6/155).

ასე რომ, თითოეული მუსლიმი ვალდებულია იცოდეს, ძვირფასი ყურანის, როგორც უდიდესი ალლაჰის მხრიდან ადამიანზე გაცემული ყველაზე დიდი წყალობის (ყველა იმ წყალობასთან ერთად, რომლის ჩამოთვლა შეუძლებელია) ფასი. ვთხოვთ გამჩენს, ეს წყალობა არ მოგვაკლოს და როგორც მეჩეთებში შეგვეზღუდა დროებით მისვლა, ისევე არ შეგვეზღუდოს ამ ძვირფასი განძის კითხვა, მოსმენა და ცხოვრებაში გატარება. ამინ!

„მარხვა“

„ჰეი თქვენ რომელთაც ირწმუნეთ! სავალდებულო გახდა თქვენდა მარხვა, როგორც სავალდებულო იყო მათთვის, ვინც თქვენ უწინარეს იყო, ეგების დაცული იქმნეთ ყოველივე ცუდისგან.“ (ყურანი 2/183)

მარხვის ღვთისმსახურების შესრულება ჰიჯრიდან, ანუ შუამავლის (ს.ა.ს) მექადან მედინაში გადასვლიდან, წელიწად-ნახევარში მუსლიმთათვის სავალდებულო გახდა. ყურანში და ჰადისებში მარხვა ნახსენებია არაბული სიტყვით „საჰმ“, ან „სიამ“, რომელიც შორს დგომას, თავშეკავებას, ხელის შეშლას ნიშნავს. როგორც რელიგიური ტერმინი ნიშნავს დილის ლოცვის დროიდან მზის ჩასვლამდე მიზანმიმართულად, მარხვის მიზნით ჭამის, სმისა და სქესობრივი კავშირისგან თავის შეკავება.

მარხვასა და რამაზნის თვეს შორის ძალიან მჭიდრო კავშირია. ებუ ჰურაირას (რ.ა.) გადმოცემულ ჰადისში შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებს:

„რამაზნის თვე რომ დადგება, სამოთხის კარები გაიღება, ჯოჯოხეთის კარები დაიხურება და სატანა ჯაჭვით არის დაბმული!“ (ბუხარი, საჰმ 5, ბედულ-ჰალკ 11; მუსლიმ, სიამ 1, 2, 4, 5)

მარხვა ადამიანის თავშეკავების უნარზეა დამოკიდებული და ამ უნარს ავითარებს. ჩვენ ვიცით, რომ თავშეკავების გარეშე, როდესაც ადამიანი წონასწორობას კარ-

გავს, მრავალი ცოდვა და დანაშაული ხდება. მარხვის დაცვა შინაგანი გრძნობების, ეგოიზმის, ვნებების, ცდუნების და სურვილების გაკონტროლება და ცნობიერსა და ქვეცნობიერს შორის გამართული ბრძოლაა. ქვეცნობიერი, რომ ცნობიერზე არ გაბატონდეს, საჭიროა ქვეცნობიერის მუდმივი კონტროლი. თუ ადამიანის სურვილები და ვნებები კონტროლს არ ექვემდებარება, შედეგი სავალალო იქნება. მარხვა ადამიანს პასუხისმგებლობის ცნობიერებას უძლიერებს, ის გრძნობს საკუთარ პასუხისმგებლობას.

დედამიწაზე გაჩენილ არსებებს შორის ადამიანი ღმერთის ყველაზე საოცარი ქმნილებაა, ადამიანში ურთიერთსაპირისპირო ელემენტების სინთეზია მოთავსებული, მარხვის დროს ადამიანი სულისა და ხორცის ჭიდილშია. თუ ადამიანი გონიერია, სულიერი მხარე იმძლავრებს. ადამიანში ურთიერთსაპირისპირო გრძნობების მუდმივი ჭიდილია, თუ სხეული იმძლავრებს, ადამიანს ცდუნებები დასძლევს, ხოლო თუ სულიერი მხარე გაძლიერდება, ადამიანს ამაღლებული გრძნობები და სასარგებლო სურვილები გაუჩნდება. მარხვის დროს სხეული მშვიდობით რჩება, რათა სულმა იკვებოს. სულის კვებისას კი წყვილია და რჩენილი გული და გრძნობები, გონება და ცნობიერება განათდება. აქამდე ბრმა, გუ-

ლისხმიერი ხედვა დაინახავს, გულისყური მოსმენას შეძლებს და ა.შ. შეიძლება ითქვას, რომ მარხვა ადამიანის სულს აცოცხლებს.

მარხვა ადამიანის სურვილებისა და მოთმინების წვრთნაა. მარხული ადამიანი დილიდან საღამომდე სულის წვრთნაშია და ცდუნებებს იგერიებს. ცხოვრება, სასიამოვნო და ბედნიერი დღეების გარდა, ზოგჯერ გაჭირვებულ და უბედურ დღეებს გვარგუნებს ხოლმე. მოთმინება კი მიზნის მისაღწევად ერთერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი გასაღებია, ეს კი მის წარმატებას უწყობს ხელს. ამიტომ შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებდა; **“მარხვა მოთმინების ნახევარია!”** (იბნ მაჯე, სიამ 44)

გარდა ამისა, შუამავალი (ს.ა.ს.) მორწმუნეებს ურჩევდა, მარხვის დროს უხეშობისგან, კამათისა და ჩხუბისაგან თავი შეეკავებინათ, ხოლო თუ სხვისი მხრიდან თავდასხმის შემთხვევა დაფიქსირდებოდა, მარხული ადამიანის ყველაზე საუკეთესო პასუხი შემდეგი უნდა იყოს: **“მე ვმარხულობ!”** (ბუხარი, მუსლიმი, -სავმ).

ადამიანის ჯანმრთელობაზე მარხვის დადებითი გავლენა პროფესიონალი მედიკოსების მიერ დამტკიცებული და გახმოვანებულია. ჩვენს დროში ჯანმრთელობის ერთერთი პრობლემა სიმსუქნე და გაციხმოვანებაა, ამიტომაც ზოგჯერ წონაში დაკლების მიზნით ადამიანები სიცოცხლისათვის საშიშ მეთოდებს მიმართავენ. მარხვის ნებისამებრ დაცვა მთელი წლის განმავლობაში დატვირთულ რეჟიმში მომუშავე კუჭის დასვენებას უზრუნველყოფს. მარხვის დროს მანამდე ორგანიზმში შენახული საკვები ნივთიერებები იხარჯება და მათ ადგილს ახალი ნივთიერებები შეავსებს, ამიტომ სხეულში ერთგვარი განახლება ხდება. შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებდა: **“იმარხულეთ და ჯანმრთელობა მოიპოვეთ!”** (ებუ ნაიმ-ქი-თაბუ ტიბ)

სხვა მხრივ რომ შევხედოთ, მარხვის დროს ადამიანი ღარიბებისა და გაჭირვებულების მდგომარეობას უკეთ წარმოიდგენს ხოლმე. მდიდარი ადამიანი, რომელიც ყოველთვის გემრიელი კერძებით იკვებება და არ იცის, რა არის შიმშილი, მარხვის დროს საკუთარ თავზე გამოსცდის, თუ რა არის შიმშილი და შეჭირვებული ცხოვრება. ეს გამოცდილება მას სულ სხვა ხედვას განუ-

ვითარებს და ღარიბებს უფრო მეტი მოწყალების თვალთ შეხედავს.

რამაზნის თვე, როგორც წესი, მთელი მუსლიმი საზოგადოებისთვის სულიერ სამყაროში ერთგვარი მოგზაურობაა. ამ თვეში მუსლიმები უფრო ნაყოფიერ სულიერ ცხოვრებას ეწევიან, მუსლიმები დღისით მარხულობენ, ღამით თერავიჰის ლოცვებს ასრულებენ, ამას ემატება ფითრის მოწყალების გაცემა, ყადირის ღამე და ამგვარად მთელი თვის განმავლობაში აქტიური რელიგიური ცხოვრება მიმდინარეობს. მორწმუნე ადამიანი, რომელსაც საპატიო მიზეზი არ გააჩნია და რამაზნის თვეში არ მარხულობს, ცოდვას სჩადის და ამავე დროს ბევრ მადლს და წყალობას კარგავს. საპატიო მიზეზისა და დავინყების გარდა, სხვა შემთხვევაში რამაზნის მარხვის მომშლელი რომელიმე შემთხვევის დროს მარხვა აუცილებლად უნდა ანაზღაურდეს. პირს, რომელიც არის მგზავრი, ან ავადმყოფი, შეუძლია არ იმარხოს, თუმცა ჩვეულებრივ სიტუაციაში გაცილებილი მარხვა უნდა ანაზღაურდეს. მაგალითად, ავადმყოფისთვის ჩვეულებრივი მდგომარეობა გამოჯანმრთელებაა. ასევე უფლება აქვთ, არ იმარხონ ორსულებმა და დედებმა, რომლებიც ბავშვს ძუძუს აწოვებენ, ეს იმ შემთხვევაში, თუ ბავშვის ჯანმრთელობისთვის ზიანის მიყენების რისკია. ღრმად მოხუცებული მორწმუნეები, რომლებიც მოხუცებულობის მიზეზით ვეღარ მარხულობენ, ფიდიეს იხდიან. ფიდიე დღეში ერთი ღარიბის საშუალოდ გამოკვებაა, ან შესაბამისი ოდენობის ფულის გაცემითაა განსაზღვრული.

ამრიგად, ყოველი მორწმუნე მუსლიმი ვალდებულია, იცხოვროს ღმერთის ბრძანებებისა და აკრძალვების შესაბამისად, ამ წმინდა მადლიან თვეში იმარხულოს, შეასრულოს სხვადასხვა ღვთისმსახურება, გასცეს ფითრის მოწყალება, მიეცეს სულიერ სიმშვიდეს და განინმინდოს ცოდვებისგან, მოერიდოს ფუჭსიტყვაობას და ცრუ რწმენებს, ყურადღება მიაქციოს სიტყვებსა და ქმედებებს, რათა მიიღოს სულიერი სიმშვიდე, ღვთის შენევნა და დალოცვა.

„იმარხულე და მიიღე სულიერი სიმშვიდე“

ინეზა ჩხიკვაძე

სამართალ მცოდნეობის ფაკულტეტი

ليلة القدر

خير من ألف شهر

ღანძილ ბოლქვამი

ყადირის ღამე

ისლამის რწმენის მიხედვით, ალლაჰმა პირველი აიათები ანგელოზ ჯებრაილის მეშვეობით ჩვენს შუამავალ მუჰამედს ნურის მთაზე, ჰირას გამოქვაბულში, ზემთააგონა. ზემთაგონებული პირველი აიათები ალაყ სურას პირველი ხუთი აიათია.

როცა შუამავალი მუჰამედი (ს.ა.ს) 40 წლის ასაკს მიუახლოვდა, ნურის მთაზე, ჰირას გამოქვაბულში, განმარტოვდებოდა და ღმერთს ადიდებდა, ეს გრძელდებოდა 1-2 წელი. 610 წელს, რამაზნის თვის ერთერთ ღამეს (ყადირის ღამეს), პირველი ზემთაგონება მოველინა, რომელსაც სხვებიც მოჰყვა და ეს გრძელდებოდა 23 წლის განმავლობაში და ბოლოს ჩამოყალიბდა ყურანის სახით.

ყურანის (მექაში მოვლენილ) 97-ე სურაში ამ ღამეზეა საუბარი, ამიტომაც სურას — ყადირის სურა დაერქვა, ხოლო ღამეს — ყადირის ღამე. სურაში მოხსენებულია ამ ღამის განსაკუთრებულობა, რომ იგი ათას თვეზე მეტად სარგებლიანია.

1. უეჭველად, ჩვენ გარდმოვავლინეთ იგი ყადირის ღამეს!

2. რას გამცნობს შენ, რას ნიშნავს ყადირის ღამე?

3. ყადირის ღამე ათას თვეზე უკეთესია!

4. ღმერთის ნებით გადმოდიან ანგელოზები და სული ყოველი ბრძანების შესასრულებლად.

5. ის ღამე, ცისკრის ამოსვლამდე, მშვიდობითა და ბედნიერებითაა აღსავსე!

ეს ღამე რომ რამაზნის თვეშია, ამას ადასტურებს სურა ბაყარას 185-ე აიათი, რომელშიც უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„რამადანის თვეა, რომელშიც ზემოველინა ყურანი ჭეშმარიტ გზად ხალხისთვის და ცხად ცნობარად ჭეშმარიტი გზისა და განმასხვავებლად ჭეშმარიტებისა მცდარისგან“...

რამაზნის თვის მერამდენე ღამეა ყადირის ღამე?

ამის ზუსტი მტკიცებულება არ არსებობს, მაგრამ ხალხში გავრცელებული ვერსიის მიხედვით, ეს 27-ე ღამეა. თუ შუამავლის ჰადისებს გადავხედავთ, დავინახავთ შუამავლის ბრძანებას: „თქვენ ყადირის ღამე რამაზნის თვის ბოლო 10 დღის შიგნით, კენტი რიცხვის ღამეებში, მოძებნეთ“. ესე იგი ზუსტი დრო თვით შუამავალმაც არ იცოდა, ის რამაზნის თვის ბოლო 10 დღეშია მოქცეული. ძვირფასი აიშე (რ.ა) ამბობდა, რომ შუამავალი რამაზნის თვის ბოლო 10 დღეს უფრო მეტად ღვთისმსახურებით იყო დაკავებული და ოჯახის წევრებსაც იმავეს მოუწოდებდა. ძირითადად, ალლაჰს ასე ევედრებოდა: „ო, ალლაჰო, შენ მპატიებელი ხარ, ხელგაშლილი ხარ, გიყვარს პატიება, მეც მპატიე“.

ამ ღამისათვის რაიმე განსაკუთრებული

ლი ღვთისმსახურება არ არსებობს, მაგრამ ამ ღამის სიდიადე ყურანის მოვლინებამ განაპირობა. რადგანაც ყურანის ზეგარდმოვლენა ერთ ღამეს ათას თვეზე სარგებლიანს ხდის, უნდა წარმოვიდგინოთ ის ადამიანი, რომელიც ყურანს გულთა და გააზრებულად მიიღებს, რამდენად ძვირფასი გახდება. ათასი თვე - 83 წელი და 4 თვეა. წარსულში დიდებული ადამიანების მიერ მთელი სიცოცხლის განმავლობაში გაკეთებული სიკეთის ერთ ღამეზე გაკეთების საშუალება მოგვცა უდიდესმა ღმერთმა, ამიტომაც ასეთი ძვირფასი ღამის ძილში გატარება არ შეგვეფერება. შუამავალი თანამიმდევრებს უყვებოდა ისრაილისშვილთაგან ერთერთი მეზობლის ამბავს, რომელიც ათასი თვის მანძილზე ალლაჰისთვის იბრძოდა, ბრძოლის ველზე მუდამ შეიარაღებული იდგა და მზად იყო, ურწმუნოთა წინააღმდეგ ებრძოლა. თანამიმდევრები ამის გაგონებაზე გაკვირვებულნი დარჩნენ და მათი ღვთისმსახურება იმ მეზობლთან შედარებით ძალიან ცოტა მოეჩვენათ, ამ დროს მოევიდნა სურა ყადირი, რომლის მიხედვითაც ერთი ღამის მსახურებით შეძლებდნენ ასეთი მადლის მოპოვებას, ამან კი ისინი ძალიან გაახარა.

ერთ-ერთი სხვა მოსაზრებით, შუამავალი თანამიმდევრებს უყვებოდა ისრაილისშვილთაგან 4 ადამიანის 80 წლის განმავლობაში უცოდველად შესრულებული ღვთისმსახურების ამბავს, რომელზეც თანამიმდევრები გაოცებულნი დარჩნენ. ამ დროს ანგელოზი ჯებრაილი მოვიდა და შუამავალს უთხრა: „ეი მუჰამედ, შენი თანამიმდევრები გაოცდნენ იმ 4 ადამიან-

ნის შესრულებული ღვთისმსახურებით. ალლაჰმა კი შენ მოგცა მასზე ბევრად უკეთესი“ და წაიკითხა ყადირის სურა და ბრძანა: „აი, ეს შენს თანამიმდევრებს რომ გაუკვირდათ, იმაზე ბევრად უკეთესია“.

არსებობს ასეთი მოსაზრებაც, რომ შუამავალს აჩვენეს სხვა შუამავალის თანამიმდევრების სიცოცხლის ხანგრძლივობა. თანამიმდევრების მოკლე სიცოცხლის ხანგრძლივობამ და ამ მოკლე დროში შესრულებულმა საქმეებმა იგი დააფიქრა და დაალონა, სინამდვილეში ვერაფრით ვერ გაუტოლდებოდა სხვა დანარჩენებს. უდიდესმა ალლაჰმა კი თავის საყვარელ შუამავალს ყადირის ღამე მისცა, რომელიც ათას თვეზე უფრო სარგებლიანია.

დიახ, რამაზნის თვეში, რომელშიც ყადირის ღამეც არის, თითოეულ ჩვენგანს შეუძლია, ამ თვის და ამ ღამის მომსახურებით მთელი 80 წლის განმავლობაში საკეთებელი მადლი მოიპოვოს და გადაარჩინოს როგორც საკუთარი თავი, ასევე ირგვლივ მყოფნიც.

როგორ შევასრულოთ ამ ღამის ღვთისმსახურება?

ამ ღამეს, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, რაიმე განსაკუთრებული ლოცვა არ არსებობს. სხვადასხვა სწავლული სხვადასხვა თანამიმდევრობით გვასწავლის ლოცვებს, მაგრამ მათში ყველაზე უკეთესია სურვილისამებრ, ალლაჰის კმაყოფილების მოპოვების მიზნით, გულისყურით შესრულებული ღვთისმსახურება რაოდენობის განუსაზღვრელად (ზოგი ორი მუხლი ლოცვით შემოიფარგლება, ზოგი უფრო მეტით). ასევე ცოდვების მიტევებისათვის ღმერთს დიდხანს შევევედროთ ისე, როგორც შუამავალი ევედრებოდა: „ო, ალლაჰო, შენ მპატიებელი ხარ, ხელგაშლილი ხარ, გიყვარს პატიება, მეც მპატიე“. ასევე შევევედროთ ღმერთს, რომ სწორად მიიღოს დღემდე ჩვენ მიერ ხარვეზებით შესრულებული ღვთისმსახურებები.

უდიდესი ალლაჰი იყოს თითოეული ჩვენგანის მფარველი და გადამრჩენი, მან შეგვახვედროს და მიგვაღებინოს ჩვენი წილი ყადირის ღამის მადლი.

ფითრის მნიშვნელობა

„ფითრა“ სიტყვიერად მარხვის ხსნილებას, რამაზნის თვეში ღარიბებზე დახმარებას ნიშნავს.

ფითრის სადაყა, მარხვის სავალდებულოდ დაწესდა ჰიჯრეთის მე-2 წელს, შაბანის თვეში, ზეჟათამდე.

ჩვენს საზოგადოებაში „ფიდიე“ სიტყვასაც იყენებენ. „ფიდიე“ ზოგიერთი ღვთისმსახურების შეუსრულებლობის, ან ღვთისმსახურების შესრულების ნაკლოვანების სანაცვლოდ რელიგიურ-ფინანსური ვალდებულებაა. ვისაც მარხვა არ შეუძლია, ან ძალიან მოხუცებულია, ან კიდევ მისი გამოჯანრთელება, ექიმების თქმით, უიმედოა, ვერ გააგრძელებს მარხვას, ამიტომ ყოველი დღის სანაცვლოდ „ფიდიეს“ გაცემს. ყურანში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

მარხვა გევალებათ განსაზღვრულ დღეებში. თუ რომელიმე თქვენგანი ავადაა, ან მგზავრია, იმარხულოს ამდენივე სხვა დღეებში. ხოლო იმათ, ვინც მარხვას ვერ უძლებს, მას შეუძლია დღეში ერთი ღატაკის დაპურება. თუ ვინმე საკუთარი სურვილით იქმს სამადლოს, ეს მისთვისაა უკეთესი. და რომ იმარხულოთ, ეს თქვენთვისაა უკეთესი, თქვენ რომ იცოდეთ (ყურანი 2/184).

ფითრის სადაყა დღეში ერთი კაცის საშუალოდ გამოკვებაა, ან შესაბამისი საკვების ღირებულების ფულის გადახდაა. ვისაც ამის საშუალება არა აქვს, ალლაჰისგან პატიებას ითხოვს.

ფითრის შესახებ ჰადისები:

აბდულლაჰ იბნ ომარი ასე გადმოგვცემს: „მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) ფითრის გაცემა ბაირამის ღვთისმადე გვიბრძანა“ (შეჟანი ნეილულ ვეთარ IV, 183).

ისევე აბდულლაჰ იბნ ომარი გადმოგვცემს: „მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) ფითრისთვის 1 სა (საზომი ერთეული იმ დროისათვის) ხურმისა და ქერის გაცემა მონაზე, კაცზე, ქალზე, უმცროსებსა და უფროსებზე ბრძანა და ამის გაკეთება ბაირამის ღვთისმადე დაანესა“ (ბუჰარი. ზეჟათ 76. მუსლიმ. ზეჟათ 12).

ებუ საიდ ელ-ჰუდრის გადმოცემის თანახმად, ერთერთ ჰადისში ფითრის საკვების სახეობა და რაოდენობა შემდგენიარად განისაზღვრება: „ჩვენ მუჰამმედ შუამავალის (ს.ა.ს.) დროს ფითრისთვის 1 სა საკვებს გავსცემდით. მაშინ ჩვენი საკვები იყო ქერი, გამხმარი ყურძენი, ხურმა და ქეში (გამოხდილი ყველი)“ (ბუჰარი.

ზეჟათ 74. ა. იბნ ჰანბელი III. 73. 98).

იბნ აბბასი ერთერთ ჰადისში ასე გადმოგვცემს: „რესულულლაჰმა (ს.ა.ს.) მარხულების ბილნი და უხამსი მეტყველების პატიებისა და ღარიბების დაპურებისთვის ფითრა სავალდებულოდ დაანესა, ფითრას ვინც ბაირამის ღვთისმადე გადაიხდის, ჩათვლება, ვინც ღვთისმადე გომ გადაიხდის, სადაყად ჩათვლება“ (ბუჰარი. ზეჟათ, 71. 71. 77, მუსლიმ, ზეჟათ, 12. 13. 16). აბდულლაჰ იბნ სალეზე ასე გადმოგვცემს: „რესულულლაჰმა (ს.ა.ს.) რამაზან ბაირამის ღვთისმადე ორი დღით ადრე, ერთ-ერთი საუბრის დროს, ბრძანა: „ხორბლის, ქერისა და ხურმის 1 სა სადაყად გაეცით“ (ა. იბნ. ჰანბელი. V. 432).

რომელი საკვები გაიცემა ფითრის სადაყად?

1) ქერი, ფინიკი ხურმა და გამხმარი ყურძენი — რაოდენობა 3 კგ, ან 3,33 კგ.

2) ხორბალი — რაოდენობა 1.5 კგ ან 1.66 კგ. ამ პროდუქციის სანაცვლოდ მათი ღირებულების ფული, ან სხვა რამეც გაიცემა, მაგრამ უფრო უკეთესია ღარიბებისთვის საჭირო საკვების გაცემა.

ფითრის სადაყა ვისზე გაიცემა?

ფითრა, ნებისმიერ შემთხვევაში, ზეჟათის მსგავსია. ყურანში წერია: „უეჭველად, მონყალეზანი სავალდებულოა ალლაჰისგან და განკუთვნილია“:

1. უპოვართათვის,
2. ღატაკათვის,
3. ასევე იმათთვის, ვინც ამ საქმიტაა დაკავებული,
4. ვისი გულების მოგებაც შესაძლებელია,
5. მონათათვის,
6. ასევე ვინც ვალშია,
7. ვინც ალლაჰის გზას ადგას
8. და მგზავრთათვის, და ალლაჰი ყოვლისმცოდნეა, ბრძენია! (სურა თევზე 9/60)

ფითრის გაცემა შენ ახლოს მყოფ ღარიბებზე უფრო კარგია.

ფითრის სადაყა ვისზე არ გაიცემა?

ფითრის სადაყა, სურა თევზებს მე-60 აიატის მიხედვით, ზემოთ აღნიშნული პირების გარდა არავისზე არ გაიცემა, კერძოდ კი: დედაზე, მამაზე, ბებიაზე, ბაბუაზე, შვილზე, შვილიშვილზე და ამათ შვილებზე ფითრის სადაყა არ გაიცემა.

მუსლიმ ქალის ქორწინება არამუსლიმთან

კითხვა: როგორც ჩვენთვის ცნობილია, მუსლიმ ქალს არ შეუძლია არამუსლიმ წიგნბოძებულთა მამაკაცზე ქორწინება, მაგრამ როცა ყურანს გადავხედავთ, პირდაპირი მნიშვნელობით მსგავსი აკრძალვა არ არსებობს. მაინტერესებს, რაზე დაყრდნობით არ შეიძლება მუსლიმი ქალის არამუსლიმ წიგნბოძებულ კაცზე ქორწინება?

პასუხი:

ძვირფასო მორწმუნეებო,

ისლამის სწავლულებმა ქვემოთ მოცემულ აიათებზე დაყრდნობით დაასკვნეს, რომ მუსლიმ ქალს არამუსლიმ წიგნბოძებულ კაცზე ქორწინება არ შეუძლია:

1) „არ შეირთოთ წარმართი ქალები, ვიდრე არ ირწმუნებენ. მორწმუნე მხევალი უკეთესია წარმართ ქალზე, თუნდაც გზიბლავდეთ ის. და არ მიათხოვოთ ქალი წარმართ კაცებს, სანამ არ ირწმუნებენ ისინი. მორწმუნე მონა ნამდვილად უმჯობესია, ვიდრე წარმართი კაცი, თუნდაც გზიბლავდეთ ის. ისინი ცეცხლისკენ გიხმობენ, ალლაჰი გიხმობთ თავისი ნებით სამოთხისკენ, მიტევებისკენ. და განუმარტავს ადამიანებს თავის აიათებს, ეგებ გაიხსენონ და შეისმინონ!“ (ბაკარა 2/221).

2) ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! როცა მოვლენ თქვენთან მორწმუნე გადმოსახლებული ქალები, მაშინ გამოსცადეთ ისინი. ალლაჰი უკეთ უწყის მათ რწმენას. ხოლო თუ დარწმუნდით, რომ მორწმუნენი არიან, მაშინ არ მიუბრუნოთ ისინი ურჯუ-

ლობს (მუმთეჰინე 60/10).

ამ აიათებზე დაყრდნობით “მორწმუნე ქალი წარმართ კაცზე ვერ იქორწინებს”, დებულება ნათელია. სწავლულები კი მოცემულ აიათებიდან გამომდინარე ასეთ კანონს აქვეყნებენ:

ა) იმ შემთხვევაშიც კი, თუ აქ ნახსენებია წარმართები, პირველ აიათში მოცემული, “ისინი ცეცხლისკენ გიხმობენ“, მნიშვნელობიდან გამომდინარე აუცილებელია, გავითვალისწინოთ, რომ მორწმუნე ქალები არ შეიძლება დაქორწინდნენ მამაკაცებზე, როგორც წარმართებზე, ასევე არამუსლიმზე, ვისაც წიგნი ებოძა“. რადგან ოჯახის მმართველი და უფროსი მამაკაცია, ძლიერია ქალების რელიგიის შეცვლის მიზეზი (ფთეჟაი ჰინდიე 11/330).

ბ) „ალლაჰი გზას არ გაუმართავს ურწმუნოებს მორწმუნეთა წინააღმდეგ“. (ნისა 4/141) აიათი გვამცნობს, რომ ურწმუნოებს ეკრძალებოდათ მუსლიმთა მართვა. შესაბამისად, მამაკაცი ოჯახის უფროსია და რადგან ქალის მართვის უფლებები გააჩნია, ესეც არგუმენტია იმისა, რომ არამუსლიმ

მამაკაცზე ქორწინება მორწმუნე ქალს არ შეუძლია (იხ. *ზუჰაილი, ალ-ფიქჰულ-ისლამი, 7/152*).

გ) ოჯახისთვის დამახასიათებელია ცოლ-ქმრის აზრი, რომლითაც ერთიან გადაწყვეტილებას მიიღებენ. ასევე ისლამის მიხედვით მნიშვნელოვანია ცოლ-ქმრის ერთიანი აზრი რჯულის საკითხებში, რომლითაც ცხოვრებას ადვილად გაუმკლავდებიან. მუსლიმ კაცს სჯერავს არამუსლიმ წიგნბოძებულთა ქალის მნიშვნელოვანი რჯულის პრინციპები, როგორიცაა: ღმერთის, შუამავლის, საიქიო ცხოვრების, ანგელოზების და ბედისწერის. შესაბამისად, ქალის რჯულის პრინციპები არ მოვა მუსლიმ მამაკაცის რჯულის პრინციპების წინაღმდეგობაში. სხვა შემთხვევაში არამუსლიმი მამაკაცი, რომელსაც წიგნი ებოძა, მუსლიმ ქალთან წინაღმდეგობაში მოდის რჯულის მნიშვნელოვან პრინციპებზე, მას არ სწამს მუსლიმთა შუამავლის და არ სწამს ყურანის, რომელიც ალლაჰის წიგნია, რაც ოჯახის ურთიერთობას დაამძიმებს (იხ. *ზუჰაილი, 7/153*). სხვა შემთხვევაში მუსლიმი მამაკაცი თუ იქორწინებს იუდეველ ან ქრისტიან ქალზე, მას სწამს მათი წიგნის, მათი შუამავლის და მათ პატივს სცემს. ამიტომ არამუსლიმი ქალი თუ იქორწინებს მუსლიმ კაცზე, ის არ დაიჩაგრება.

დ) ისლამის სარწმუნოების ერთ-ერთი წყარო იჯმაა. იჯმა ყურანსა და სუნნას ეყრდნობა. ამ საკითხთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია სწავლულთა გადანყვეტილება, რომელზეც აზრთა თანხვედრაა. სწავლულთა მიერ მუსლიმი ქალის არამუსლიმ კაცთან ქორწინების შესახებ სწავლულები ერთხმად თანხმდებიან, რომ მუსლიმ ქალს არ შეუძლია არამუსლიმ კაცზე ქორწინება. (იხ. *ზუჰაილი, 7/152*).

ომარს (რ.ა.) ამ თემასთან დაკავშირებით ასე უთქვამს: „მუსლიმი კაცი არამუსლიმ წიგნბოძებულთა ქალზე იქორწინებს,

მაგრამ მუსლიმი ქალი არამუსლიმ წიგნბოძებულთა მამაკაცზე ვერ იქორწინებს“ (იხ. *ტაბერი, ბაყარა, 2/221. აიათის განმარტება*).

ჯაბირის (რ.ა.) გადმოცემის მიხედვით, ალლაჰის შუამავალმა (ს.ა.ს) ასე ბრძანა: „ჩვენ წიგნბოძებულთა (ეჰლი ქითაბის) ქალებზე ვიქორწინებთ, მაგრამ ისინი მუსლიმ ქალზე ვერ იქორწინებენ“ (იხ. *ტაბერის იგივე ნაშრომი*).

ამ ჰადისის მოკლე მიმოხილვა: ჰადისს ჰასან ბასრი გადმოგვცემს წმ. ჯაბირისგან. მაგრამ ამის შესახებ სწავლულები თანხმდებიან, რომ მას ჯაბირისგან ჰადისი არ გაუგონია. ტაბერი ამბობს, რომ ჰადისის ჯაჭვზე პრობლემაა რომ იყოს, სწავლულთა თანხვედრა ამ ჰადისის სიმტკიცეს აძლიერებს (იხ. *ტაბერის იგივე ადგილი*).

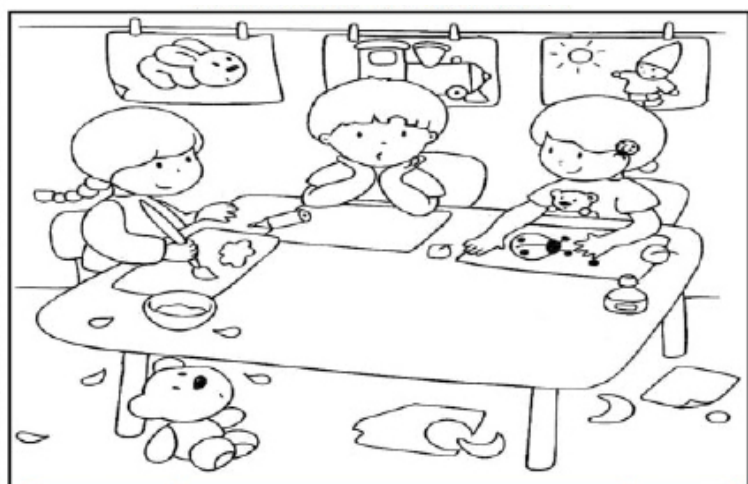
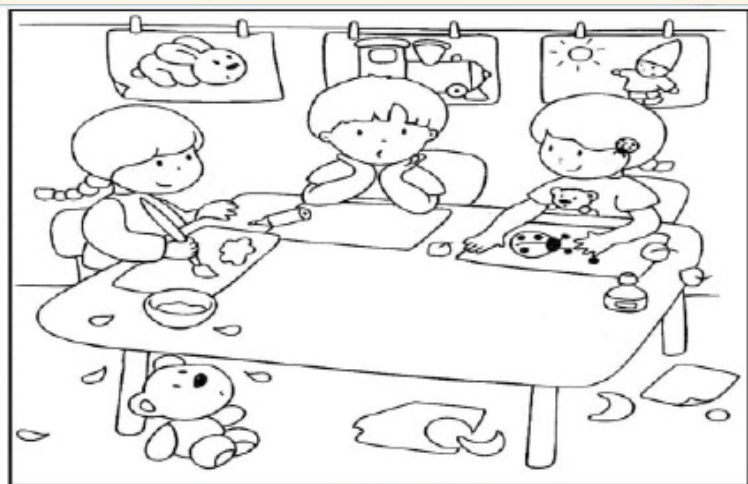
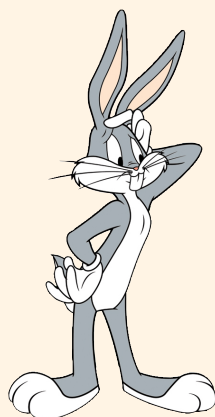
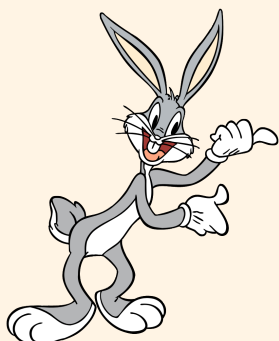
ტაბერის ამ განმარტებას ეხმიანება ჰადისის სწავლული, აჰმედ მუჰამედ შაქირი და ამბობს, რომ იბნ ჯერი-რის განმარტებაზე დაყრდნობით ასეთ მნიშვნელოვან დასკვნას გამოვიტანთ: ჰიშამ ბ. ჰასანის (ბასრი) ჯაბირიდან (რ.ა.) ჰადისის გადმოცემა ისედაც მტკიცეა, რადგან ჰასანმა ჯაბირისგან ჰადისი გაიგონა, ეს მისი ძლიერი არგუმენტია.

შესაბამისად, ჯაბირისგან (რ.ა.) მერფუი ჰადისთან ერთად მეფყუფად ჩვენამდე მოღწევით მისი სიმტკიცე უეჭვოა. იმამი შა-აფი (უმმ, 5/6) და ბეიჰაკი (7/172) ამ ჰადისს ჯაბირისგან, როგორც მეფყუფ ჰადისს ისე გადმოგვცემენ.

მოკლედ რომ ვთქვათ, მუსლიმი კაცი არამუსლიმ წიგნბოძებულთა ქალებზე იქორწინებს. მუსლიმი ქალი კი მხოლოდ მუსლიმ კაცზე იქორწინებს. ქალს, რომელსაც სწამს და უყვარს ალლაჰი და მისი შუამავალი, არამუსლიმ კაცზე ქორწინებას უნდა მოერიდოს და გამოუვალ სიტუაციაში არუნდა ჩაეარდეს. არამუსლიმი კაცი თუ ისლამს მიიღებს, მასზე ქორწინება მისაღებაა.

საბავშვო მკვიდრი

იპოვეთ სურათებს შორის 7 განსხვავება

საბავშვო ტესტები

1. რომელი ქვეყანაა მოსახლეობით ყველაზე დიდი?

- ა) ჩინეთში ბ) ინდოეთში?
გ) აშშ დ) რუსეთში

2. ყურანში ყველაზე გრძელი სურა რომელია?

- ა) იასინი ბ) იჰლასი
გ) ბაყარა დ) ფათიჰა

3. რა ერქვა თავდაპირველად მედინეს?

- ა) ქააბა ბ) უმრე
გ) იასრიბ დ) მექა

4. ჩვეულებრივ თვე 30 ან 31 დღითაა, რომელი თვე მთავრდება 28 დღით?

- ა) იანვარი ბ) თებერვალი
გ) ივნისი დ) ივლისი

5. რამდენი აიათია სურა ფათიჰაში?

- ა) 5. გ) 9
ბ) 7. დ) 10

6. ვინ გამოიგონა ნათურა?

- ა) ნიუტონმა დ) ჟულეს ვერნემ
ბ) ედისონმა გ) ჟულიუს სეზარმა